

Kungstensgymnasiet
malin.danielsson@folkuniversitetet.se

Rektorn vid Kungstensgymnasiet
per.persson@folkuniversitetet.se

Beslut för gymnasieskola

efter tillsyn av den fristående skolan
Kungstensgymnasiet
i Stockholms kommun

Tillsyn i Kungstengymnasiet

Skolinspektionen genomför tillsyn i Stockholms kommun under 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga gymnasieskolor i kommunen.

Kungstengymnasiet besöktes av Skolinspektionen den 7 och 8 november 2012.

Fakta om skolan

Skolverket förklarade i beslut den 20 december 2007 (dnr 44-2006:1147) att den fristående gymnasieskolan Kungstengymnasiet i Stockholms kommun skulle vara berättigad till bidrag för utbildningen samhällsvetenskapligt med inriktning språk och kommunikation och specialutformat estetiskt program med inriktning samtida fotografi från och med den 15 januari 2008. Skolan startade läsåret 2008/2009.

Genom överföringsbeslut den 6 juni 2010 (dnr 37-2010:3302) beslutade Skolinspektionen att den fristående gymnasieskolan Kungstengymnasiet i Stockholm har rätt till bidrag för samhällsvetenskapligt internationellt program med fördjupning inom språk, ekonomi, eller kultur och estetiska programmet med inriktning samtida fotografi från och med läsåret 2011/2012.

Skolan följer Läroplanen för gymnasiet Lgy 11 i årskurserna 1 och 2 samt Läroplanen för de frivilliga skolformerna Lpf 94 för årskurs 3.

Kungstengymnasiet hade vid tillsynsbesöket 275 elever, fördelade mellan årskurserna med knappt 100 elever per läsår. Organisatoriskt är skolan en skolenhet som leds av en rektor och två biträdande rektorer med ansvar för undervisningen på var sitt program. Cirka hälften av eleverna kommer från Stockholms kommun. Knappt hälften kommer från andra kommuner i Stockholms län. Enstaka elever kommer från andra kommuner utanför länet.

Skolan är belägen i Stockholm, i lokaler vid Observatorieparken nära Odenplan. Eleverna har en tre veckor lång utlandspraktik förlagd till årskurs tre. Praktiken genomförs i anslutning till någon av Folkuniversitetets verksamheter i Tyskland, Frankrike eller Spanien.

Lärarna är indelade i två arbetslag som leds av respektive biträdande rektor. Elevhälsoteamet leds av rektorn.

Huvudman för skolan är Folkuniversitetet, Stiftelsen Kursverksamheten vid Stockholms Universitet med organisationsnummer 802006-4096.

Skolinspektionen har i samband med tillsynen haft kontakt med Stockholms kommun angående kommunens rätt till insyn i den fristående gymnasieskolan.

Det framkom att utbildningsförvaltningen i Stockholms kommun inbjuder till informationsträffar, erbjuder extern utvärdering, brukarundersökning till elever i årskurs 2 samt genomför en ekonomisk riskanalys av företag som driver fristående gymnasieskolor i Stockholms kommun.

Kunskapsresultat

Av de elever som avslutade sin utbildning på samhällsvetenskapligt program 2011 fick 98 procent minst betyget Godkänt i Samhällskunskap A och Svenska A. I de andra kärnämneskurserna hade alla elever minst betyget Godkänt. För karaktärsämnen som redovisas i den nationella statistiken saknas uppgifter på grund av för få elever. 98 procent erhöll minst betyget Godkänt för projektarbetet. Vidare visar den nationella statistiken att 93 procent av eleverna var behöriga till universitet och högskola år 2011. Motsvarande siffra för riket och Stockholms kommun var även den 93 procent.

Statistiken visar vidare att den genomsnittliga betygspoängen var 16,2 för samhällsprogrammet. Motsvarande siffra för samhällsvetenskapligt program för riket var 14,8 och för Stockholms kommun 15,5.

För de elever som avslutade sin utbildning på samhällsvetenskapligt program 2012 var den genomsnittliga betygspoängen 18 enligt skolans egna uppgifter.

Av de elever som avslutade sin utbildning på estetiska programmet 2011 fick 97 procent minst betyget Godkänt i Svenska A, Engelska A, Matematik A och Religion A. I de andra kärnämnen var resultaten lägst i Samhällskunskap A med 78 procent. För de karaktärsämnen som redovisas i den nationella statistiken saknas uppgifter på grund av för få elever. 97 procent erhöll betyget minst Godkänt för projektarbetet. Vidare visar den nationella statistiken att 75 procent av eleverna var behöriga till universitet och högskola år 2011. Motsvarande siffra för riket var 90 procent och för Stockholms kommun 92 procent.

Statistiken visar vidare att den genomsnittliga betygspoängen för estetiska programmet var 14,1. Motsvarande siffra för riket var 14,9 och för Stockholms kommun 15,8.

För de elever som avslutade sin utbildning på estetiska programmet 2012 var den genomsnittliga betygspoängen 14,4 enligt skolans egna uppgifter.

Sammantaget uppnådde 89,5 procent av eleverna som lämnade Kungstensgymnasiet vårterminen 2012 lägst grundläggande behörighet till universitet och högskola enligt skolans egna uppgifter.

Helhetsbedömning

Vid Kungstensgymnasiet bedrivs en verksamhet som sammantaget bidrar till att ge eleverna goda förutsättningar att nå målen för utbildningen. Statistiken visar att eleverna i flertalet fall når högre studieresultat än genomsnittet för riket och att de även i högre grad når grundläggande behörighet till högre studier. Eleverna på estetiska programmet når dock klart lägre resultat än eleverna vid samhällsvetenskapliga programmet.

Några av skolans lärare har inte utbildning för den undervisning de bedriver. Viss undervisning i moderna språk anordnas genom en entreprenad som inte är förenlig med författningarna. Skolan behöver också se till att eleverna ges tillgång till ett skolbibliotek som används aktivt i undervisningen för att stödja elevernas lärande. Genom att vårdnadshavarna förväntas stå för en försäkring för de datorer och kameror som eleverna använder i utbildningen är skolan inte avgiftsfri.

Vid tillsynen framkommer att skolan erbjuder en trygg lärandemiljö där eleverna trivs och där fokus ligger på att nå så långt som möjligt i studierna. De internationella utblickar som skolan erbjuder genom praktikperioden under årskurs 3 integreras med undervisningen under hela skoltiden.

Kvalitetsarbetet på skolan är väl utvecklat. Elevernas delaktighet i utbildningens utformning är reell och utövas formellt i klassråd, programråd och i det så kallade KSG-rådet.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Kungstensgymnasiet att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 12 mars 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Personalkompetens

Bedömning

Kungstensgymnasiet måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med personalkompetens.

- Se till att de lärare som används har utbildning för den undervisning de ska bedriva.
- Se till att endast lärare som uppfyller skollagens kriterier anställs tills vidare.

Motivering

Enligt skollagen ska de lärare som anställts efter den 1 juli 2011 ha utbildning för den undervisning de ska bedriva. Enligt lagen om införande av skollagen ska 1985 års skollag tillämpas för de lärare som anställts före den 1 juli 2011, dock längst till utgången av juni 2015. Enligt 1985 års skollag ska lärarna ha utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver. Endast lärare som uppfyller skollagens kriterier får anställas tills vidare.

Av skolans dokumentation och i samtal med skolledningen har Skolinspektionen fått en bild av utbildning och anställningsform bland den undervisande personalen på Kungstensgymnasiet. Vid tidpunkten för tillsynsbesöket fanns det 24 anställda lärare som bedrev undervisning. Av dessa saknade fem adekvat kompetens. Fyra av dessa lärare var tillsvidareanställda före den 1 juli 2011. Två saknar lärarexamen och två lärare saknar ämneskompetens för den undervisning de i huvudsak bedriver; bland annat språk, samhällskunskap och fotografi.

Sammanfattningsvis visar utredningen att undervisningen vid skolan i flera fall bedrivs av lärare som saknar utbildning för den undervisning de bedriver. Flera lärare som inte uppfyller skollagens kriterier har anställs tills vidare. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs därför att åtgärda bristerna.

Författning

2 kap. 13, 18 och 19 §§ skollagen, 2 kap. 3 § och 9 kap. 2 § 1985 års skollag och 33 § lagen om införande av skollagen (2010:801).

Erbjudande av utbildning

Bedömning

Kungstensgymnasiet måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med erbjudande av utbildning.

- Se till att utbildningen är avgiftsfri med undantag för enstaka inslag som medför en obetydlig kostnad för eleverna eller kostnader i samband med skolresor och likande aktiviteter som ersätts av vårdnadshavare på frivillig väg.

Motivering

Av skollagen framgår att utbildningen ska vara avgiftsfri med undantag för enstaka inslag som medför en obetydlig kostnad för eleverna eller kostnader i samband med skolresor och liknande aktiviteter som ersätts av vårdnadshavare på frivillig väg.

Samtliga elever vid Kungstensgymnasiet har som lån tilldelats en personlig bärbar dator, som förutsätts användas i skolarbetet vid skolan och i hemmet. Eleverna får inte förvara datorn i det förvaringsskåp på skolan som alla elever tilldelas. Eleverna på estetiska programmet lånar dessutom en avancerad kamera av skolan. Av den information som benämns A till Ö vid Kungstensgymnasiet framgår att skolan förutsätter att alla elever har en hemförsäkring som kan täcka kostnader för eventuella reparationer av skador på utrustningen. Enligt rektorns uppgift gäller detta när skadan beror på uppsåt eller slarv. Skolan står för reparationskostnader vid slitage och liknande. Avtal om lån av utrustningen ska undertecknas av eleverna och deras vårdnadshavare innan utrustningen kan kvitteras ut. Genom undertecknandet intygar eleverna och deras vårdnadshavare att hemmet har en gällande hemförsäkring. Skolan överför

därmed ansvaret för utrustningen på hemmet och att familjen ska stå för en kostnad som är kopplad till utbildningen. Detta medför en inte obetydlig kostnad och utbildningen kan därmed inte betraktas som avgiftsfri.

Sammanfattningsvis framgår av utredningen att eleverna på Kungstensgymnasiet, vad gäller datorer och kameror för personlig användning, inte fritt har tillgång till utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning och för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

15 kap. 17-18 §§ 2010 års skollagen

Omfattning, innehåll och resurstillgång

Bedömning

Kungstensgymnasiet måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med omfattning, innehåll och resurstillgång.

- Se till att eleverna har tillgång till ett skolbibliotek som används i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande.

Motivering

Enligt skollagen ska gymnasieelever ha tillgång till utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning och för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas.

Skollagen föreskriver att elever i gymnasieskolan ska ha tillgång till skolbibliotek. Med skolbibliotek avses enligt förarbetena (prop. 2009/10:165 s. 284) en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande och som ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja eleverna. I läroplanen framhålls biblioteket som en del av skolans lärmiljö med syftet att eleverna själva ska kunna söka och utveckla kunskaper.

Vid tillsynsbesöket kunde Skolinspektionen konstatera att någon ordnad samling litteratur som kan kallas bibliotek inte fanns på skolan. Ett rum med en boksamling fanns dock. Någon särskilt utsedd person med uppgift att ansvara och ordna bibliotek/litteratur fanns inte. Rektorn, lärarna och eleverna hänvisade till Stockholms stadsbibliotek där eleverna har fått lånekort och ges hjälp och stöd på samma villkor som alla andra besökare. Något formaliserat samarbete mellan skolan och biblioteket fanns dock inte. Rektorn hänvisade till att

skolan har ett digitalt bibliotek som eleverna kommer åt genom sina datorer. Hur detta kopplas direkt till pågående moment i undervisningen framgick inte. Skolan har alltså inte ett bibliotek som är en del av skolans lärmiljö med funktion att stödja eleverna i deras lärande.

Sammanfattningsvis konstateras att skolan inte har ett skolbibliotek som kan användas i skolans pedagogiska verksamhet för att stödja elevernas lärande. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

2 kap. 36 §§ skollagen

Huvudmannaskap och godkännande

Bedömning

Kungstengymnasiet måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med huvudmannaskap och godkännande.

- Se till att inte undervisningen i andra ämnen än karaktärsämnen som har yrkesinriktad eller estetisk profil överlämnas på entreprenad.

Motivering

Av skollagen framgår att huvudmannen, med bibehållet huvudmannaskap, i vissa fall får sluta avtal med en enskild fysisk eller juridisk person om att utföra uppgifter inom utbildning eller annan verksamhet (entreprenad). Inom gymnasieskolan får uppgifter avseende undervisning i karaktärsämnen som har en yrkesinriktad eller estetisk profil och undervisning i modersmål överlämnas på entreprenad.

Av inlämnad dokumentation och i intervjuer med rektor och huvudman framkommer att Kungstengymnasiet köper lärartimmar för undervisningen i tyska. Undervisningen omfattar flera steg i moderna språks kursplaner och innefattar ett 15-tal elever. Läraren är näringsidkare och anlitas utöver av Kungstengymnasiet, även för andra uppdrag inom Folkuniversitetets verksamhet i samma byggnad.

Av utredningen framgår att organisationen av undervisningen i tyska (moderna språk) inte är förenlig med bestämmelserna i skollagen. Entreprenadförfarande är inte förenligt med författningarna, eftersom moderna språk inte ingår i de ämnen som huvudmannen får sluta avtal om att överlämna på entreprenad.

Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

23 kap. 4 § skollagen

På Skolinspektionens vägnar

Håkan Eilard
Enhetschef

Erica Sahlin
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot fyra huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen och enskild elevs rätt samt särskilda frågor för fristående skolor.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).